

بسمه تعالی

دانشکده علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی سیرجان
مرکز مطالعات و توسعه آموزش پزشکی
واحد برنامه ریزی درسی

طرح دوره دروس نظری و عملی

مشخصات درس:

۱۷	تعداد دانشجو	هوشبری	گروه آموزشی
۱/۵	تعداد واحد	آناتومی ۲	عنوان درس
۱۴۰۲/۱۱/۱۶ الی ۱۴۰۲/۰۳/۲۴	تاریخ شروع و پایان دوره	کارشناسی	مقطع تحصیلی
دوشنبه ساعت ۱۰-۱۲	روز و ساعت جلسات	دوم ۱۴۰۱	نیمسال تحصیلی
آناتومی ۱	دروس پیش نیاز	دکتر مهران کمانی	مدرس/مدرسین درس
دانشکده پیراپزشکی	محل برگزاری	دکتر مهران کمانی	مسئول درس (دروس اشتراکی)
ترکیبی	روش برگزاری (حضوری/مجازی/ترکیبی)	نظری	نوع واحد (نظری/عملی)

شرح کلی درس:

توصیفی کوتاه و مختصر از درس را در یک یا دو پاراگراف بنویسید
شناخت آناتومی دستگاههای بدن و کارکرد آنها در ادامه مباحث آناتومی ۱

هدف/اهداف کلی درس:

با مراجعه به کوریکولوم رشته، هدف/اهداف کلی درس را بنویسید.

۱- آشنایی با آناتومی سیستم گوارش و غدد ضمیمه گوارش (کبد، طحال، کیسه صفرا و پانکراس)

۲- آشنایی با آناتومی سیستم ادراری و تناسلی مردان و زنان

۳- آشنایی با آناتومی سیستم عصبی و شناخت بخش های مختلف CNS و PNS

۴- آشنایی با آناتومی حس های ویژه (سیستم بینایی و شنوایی)

روش تدریس:

مشخص کنید از چه روش تدریسی در آموزش استفاده می‌نمایید. روش تدریس را بر اساس موضوع، زمان کلاس، منابع و امکانات و نحوه مشارکت فراگیران انتخاب کنید و در صورت امکان مشارکت فراگیران و شرکت آنان در بحث های کلاسی را در اولویت قرار دهید.

☐	روش تدریس مبتنی بر حل مسئله	☒	روش تدریس سخنرانی
☐	روش تدریس ایفای نقش	☒	روش تدریس بحث گروهی
☐	روش تدریس مبتنی بر کار تیمی	☒	روش تدریس پرسش و پاسخ
☐	روش تدریس اکتشافی	☒	روش تدریس نمایشی
☐	روش تدریس در گروه های کوچک	☐	روش تدریس آزمایشگاهی

سایر موارد: ...

مواد و وسایل آموزشی:

به منظور تسهیل فرآیند یاددهی-یادگیری، در آموزش خود از چه وسایل آموزشی استفاده می کنید.

☒	جزوه	☒	پاورپوینت
☒	کتاب	☒	فیلم آموزشی
☒	وایت برد	☒	نرم افزار
☒	تصویر	☐	ماکت
☐	چارت	☒	لوازم واقعی
☐	فایل صوتی	☒	پوستر

سایر موارد: ...

تکالیف و مسئولیت‌های فراگیران:

مشخص کنید که فراگیران چه وظایف و مسئولیت‌هایی در طول ترم دارند.

- حضور فعال در کلاس
- مطالعه دقیق مباحث بعد از هر جلسه
- سنجش یادگیری دانشجویان با روش پرسش و پاسخ

نحوه ارزیابی فراگیران:

- با توجه به اهداف اختصاصی درس، مشخص کنید که از چه روشی برای ارزیابی فراگیران استفاده می‌کنید.

☒	سئوالات چند گزینه ای	☒	سئوالات تشریحی کوتاه پاسخ
☐	سئوالات صحیح-غلط	☐	سئوالات تشریحی بلند پاسخ
☒	کار عملی	☒	سئوالات شفاهی
☐	چک لیست مشاهده عملکرد	☐	سئوالات جور کردنی
		☒	پرسش‌های کلاسی

سایر موارد: ...

- مشخص کنید که نمره نهایی دانشجو با توجه به چه فعالیت هایی تعیین می شود. همچنین میزان نمره و یا درصد مرتبط با هر فعالیت را نیز مشخص کنید.

ردیف	عناوین	نمره/درصد
۱	کوئیز	۲
۲	آزمون میان دوره	۴
۳	آزمون پایان ترم	۱۲
۴	حضور فعال در کلاس (پرسش و پاسخ)	۲

سیاست ها و قوانین:

قوانین کلاس خود را به صورت شفاف برای فراگیران شرح دهید.

- حضور کلیه دانشجویان در تمامی جلسات الزامی است مگر موارد خاص.
- دانشجویان بایستی در هر جلسه مطالب جلسات گذشته را مطالعه نموده و با آمادگی جهت پاسخ دادن به پرسش ها و امتحانات سر کلاس حاضر شوند.
- دانشجویان می بایست تکالیف و تحقیق مربوط به درس را تهیه و تحویل نمایند.

جدول زیر را بر اساس رئوس مطالبی که در هر جلسه آموزش می دهید کامل کنید.

توجه: در قسمت اهداف رفتاری، نوع هدف (حیطه شناختی، حیطه عاطفی و حیطه روانی - حرکتی) را مشخص کنید.

برنامه زمانبندی درس:

جلسه	عنوان جلسه	هدف کلی: هدف از یادگیری این مطلب آن است که دانشجو با ...	اهداف رفتاری: دانشجو در پایان باید بتواند...	مدرس / مدرسین
۱	حفره بینی، حنجره، نای	ساختمان حفره بینی، حنجره، نای آشنا شود.	<ul style="list-style-type: none"> ❖ بخشهای مختلف دستگاه تنفس را نام ببرد. ❖ حفره بینی و سینوسهای پارانازال را شرح دهد. ❖ حنجره، نای و برونکوسها را توضیح دهد. ❖ پلورا و بن بست های آن را شرح دهد.. ❖ خونرسانی و عصب دهی پرده جنب را توضیح دهد. ❖ کار ریه و حدود آن در توراکس و اهمیت آن را شرح دهد. ❖ ساختمان ظاهری، سطوح، لوب ها و شیارهای ریه را شرح دهد. ❖ ناف ریه، عناصر آن و طرز قرار گیری عناصر در ناف را توضیح دهد. ❖ درخت برونشیاال و سگمان های ریه راست و چپ را توضیح دهد. ❖ عروق و اعصاب و لنف ریه را شرح دهد. 	دکتر کمانی
۲	قلب و دستگاه گردش خون	آناتومی قلب و دستگاه گردش خون آشنا شود.	<ul style="list-style-type: none"> ❖ قلب، محل قرارگیری آن و سطوح و شیارهای آن را توضیح دهد. ❖ حفرات قلب، رأس قلب و قاعده قلب را توضیح دهد. ❖ اجزای مختلف هر کدام از حفرات دهلیزها و بطن ها (اهمیت و کار هر کدام) را شرح دهد. ❖ دریچه های قلبی (دهلیزی-بطنی و هلالی) و لت ها را توضیح دهد. 	دکتر کمانی

	<ul style="list-style-type: none"> ❖ خونرسانی قلب (شاخه های شریان های کروناری) و وریدهای قلب (محل تخلیه و سینوس کروناری) را توضیح دهد. ❖ با سیستم هدایت کننده قلب، اجزای آن و عملکرد و جایگاه آن را توضیح دهد. ❖ جایگاه دریچه ها و محل سمع هر کدام از دریچه های قلب روی قفسه سینه را توضیح دهد. ❖ شاخه های قوس آئورت را بیان کند. ❖ خونرسانی سر و گردن را شرح دهد. ❖ خونرسانی اندام فوقانی و تحتانی را شرح دهد. ❖ شاخه های آئورت را در شکم شرح دهد. ❖ وریدهای بزرگ و مهم بدن را بیان کند. 			
دکتر کمانی	<ul style="list-style-type: none"> ❖ لنف را تعریف کند. ❖ نحوه شکل گیری عروق لنفاوی، تنه های لنفاوی و محل تخلیه آنها را توضیح دهد. ❖ اندام های لنفاوی بدن را بیان کند. ❖ عقده های لنفاوی را شرح دهد. ❖ تیموس را شرح دهد. ❖ طحال و لوزه ها را توضیح دهد. ❖ نکات بالینی مهم در ارتباط با سیستم لنفاوی بدن را به طور مختصر توضیح دهد. 	تعریف لنف، اجزای اصلی سیستم لنفاوی و عروق لنفاوی بدن آشنا شود.	لنف، اجزای اصلی سیستم لنفاوی و عروق لنفاوی بدن	۳
دکتر کمانی	<ul style="list-style-type: none"> ❖ مبدأ، انتهای مری و تقسیم بندی آن را شرح دهد. ❖ تنگی ها و انحنای مری را شرح دهد. ❖ مجاورات مری گردنی، سینه ای و شکمی را توضیح دهد. ❖ ساختمان صفاق را توضیح دهد. ❖ حفره صفاق را توصیف کند. ❖ اومنوم های کوچک و بزرگ را شرح دهد. ❖ مزانترا، مزوکولون عرضی و مزوسیگموئید را توضیح دهد. 	دستگاه گوارشی شامل: دهان، مری، ساختمان صفاق، معده و دوازدهه آشنا شود.	دستگاه گوارش	۴

	<ul style="list-style-type: none"> ❖ تقسیم بندی معده را توضیح دهد. ❖ انحنای کوچک و بزرگ معده را شرح دهد. ❖ دیواره عضلانی معده و سطح داخلی آن را شرح دهد. ❖ دوازدهه و چهار بخش آن را شرح دهد. 			
دکتر کمانی	<ul style="list-style-type: none"> ❖ ژوژنوم را شرح دهد. ❖ ایلئوم را شرح دهد. ❖ نکات بالینی و رادیولوژیک روده کوچک را توضیح دهد. ❖ سکوم و آپاندیس را توضیح دهد. ❖ کولون (صعودی، عرضی، نزولی و سیگموئید و مجاورات آنها را توضیح دهد. ❖ رکتوم و کانال مقعدی را توضیح دهد. ❖ ساختمان و مجاورات غدد پاروتید، تحت فکی و زیر زبانی را شرح دهد. ❖ سطوح دیافراگمی و احشایی کبد را شرح دهد. ❖ رباط ها و بن بست های کبدی را شرح دهد. ❖ لوبها و سگمانهای کبدی و ناف کبدی را توضیح دهد. ❖ مجاورات و بخش های تشکیل دهنده کیسه صفرا را شرح دهد. ❖ بخش های تشکیل دهنده پانکراس و مجاورات آن را توضیح دهد. ❖ مجاری پانکراتیک (اصلی و فرعی) را شرح دهد. ❖ طحال (مجاورات، ناف و رباط ها) را شرح دهد. 	<p>روده کوچک و بزرگ و غدد ضمیمه دستگاه گوارش آشنا شود.</p>	<p>روده کوچک و بزرگ و غدد ضمیمه دستگاه گوارش</p>	۵
دکتر کمانی	<ul style="list-style-type: none"> ❖ انواع دستگاه عصبی را نام ببرد. ❖ شکل گیری مغز و نخاع را در دوره جنینی توضیح دهد. ❖ سلولهای سیستم عصبی (نورون و گلیال) را شرح دهد. ❖ قسمتهای مختلف نورون را توضیح دهد. ❖ نورونها را بر اساس عملکرد و اشکال تقسیم بندی کند. 	<p>جنین شناسی و مقدمات سیستم عصبی و نخاع و ساقه مغز و مخچه آشنا شود.</p>	<p>جنین شناسی و مقدمات سیستم عصبی و نخاع و ساقه مغز و مخچه</p>	۶

	<ul style="list-style-type: none"> ❖ پرده های پوششی مغز و نخاع (مننژ) و لایه های آن را شرح دهند. ❖ استتاله های سخت شامه (داس مغزی، داس و چادرینه مخچه) را شرح دهد. ❖ با جزئیات، شکل ظاهری و جایگاه نخاع را شرح دهد. ❖ اعصاب (جهت و نحوه خروج) و سگمانهای نخاعی را توضیح دهد. ❖ ماده خاکستری نخاع (شاخ های قدامی، خلفی و طرفی) را شرح دهد. ❖ ماده سفید نخاع (طناب های قدامی، خلفی و طرفی) را شرح دهد. ❖ بخشهای ساقه مغز را نام ببرد. ❖ شکل ظاهری ساقه مغزی (سطوح قدامی، خلفی و طرفی) را بیان نماید. ❖ محل خروج رشته های اعصاب جمجمه ای (سوم تا دوازدهم) را در ساقه مغز نام ببرد. ❖ ساختمان داخلی بصل النخاع و پل مغزی را شرح دهد. ❖ بخشهای تشکیل دهنده مغز میانی را توضیح دهد. ❖ مخچه (شکل ظاهری، ساختمان داخلی، هسته ها و پایک ها) را شرح دهد. ❖ بطن چهارم (سقف، کف و اضلاع طرفی) را توضیح دهد. 			
دکتر کمانی	<ul style="list-style-type: none"> ❖ عناصر اطراف بطن سوم را نام برده و تقسیمات تالاموس را بیان کند. ❖ تالاموس را توضیح دهد. ❖ متاتالاموس و اجسام زانویی را شرح دهد. ❖ بخشهای مختلف اپی تالاموس (اپی فیز، هابنولار و رابط خلفی) را نام ببرد. ❖ عناصر تشکیل دهنده بطن سوم (سقف، کف و دیواره های 	آناتومی ساقه مغز، دیانسفال و هیپوفیز آشنا شود.	ساقه مغز، دیانسفال و هیپوفیز	۷

	<ul style="list-style-type: none"> ❖ قدامی، خلفی و طرفی) را نام ببرد. ❖ مجاورات هیپوتالاموس را توضیح دهد. ❖ هیپوتالاموس و هسته های آن (گروه قدامی یا سوپرا کیاسماتیک، میانی یا توبرال و خلفی یا مامیلاری) را نام ببرد. ❖ هیپوفیز را توضیح داده و ارتباط آن با هیپوتالاموس را بیان کند. 			
دکتر کمانی	<ul style="list-style-type: none"> ❖ شکل ظاهری نیمکره مغزی (سطوح فوقانی خارجی، داخلی و تحتانی) را بیان نماید. ❖ شیارها و شکنج های موجود در نیمکره های مغزی را نام ببرد. ❖ لوب های نیمکره مغزی را با مراکز عملکردی آنها توضیح دهد. ❖ قسمتهای مختلف ماده سفید مغز را نام ببرد. 	آناتومی نیمکره مغز و شیارها و شکنج های مغز آشنا شود.	آناتومی نیمکره مغز و شیارها و شکنج های مغز	۸
دکتر کمانی	<ul style="list-style-type: none"> ❖ بطن و شاخ های طرفی را توضیح دهد. ❖ ماده خاکستری قشر مغز را توضیح دهد. ❖ ماده خاکستری مرکزی مغز یا زیر قشری (مجموعه هسته های قاعده ای مغز یا هسته های دم دار و عدسی شکل) را توضیح دهد. ❖ سیستم لیمبیک و بخش های مختلف آن را توضیح دهد. ❖ اعمال سیستم لیمبیک را توضیح دهد. 	آناتومی بطن مغزی و شاخ های طرفی، ماده خاکستری زیر قشر مغز و سیستم لیمبیک آشنا شود.	آناتومی بطن مغزی و شاخ های طرفی، ماده خاکستری زیر قشر مغز و سیستم لیمبیک	۹
دکتر کمانی	<ul style="list-style-type: none"> ❖ اعصاب مغزی یا جمجمه ای را نام ببرد. ❖ اعصاب مغزی زوج اول تا دوازدهم را توضیح دهد. ❖ اعصاب نخاعی را توضیح دهد. ❖ شبکه گردنی و بازویی را با مهمترین شاخه های آنها توضیح دهد. ❖ اعصاب نخاعی و شبکه کمری خاجی را با اعصاب مربوطه توضیح دهد. ❖ دستگاه عصبی خود مختار را شرح دهد. 	آناتومی اعصاب مغزی و نخاعی (شبکه های عصبی) و سیستم سمپاتیک و پاراسمپاتیک آشنا شود.	آناتومی اعصاب مغزی و نخاعی (شبکه های عصبی) و سیستم سمپاتیک و پاراسمپاتیک	۱۰

	<ul style="list-style-type: none"> ❖ اعصاب سمپاتیک و پاراسمپاتیک را توضیح دهد. ❖ رشته های پیش عقده ای و پس عقده ای را شرح دهد. ❖ زنجیر سمپاتیک را شرح داده و سمپاتیک سرو گردن، اندام ها، سینه، شکم و لگن را توضیح دهد. ❖ اعصاب مغزی حاوی پاراسمپاتیک را نام ببرد. ❖ گانگلیون های حاوی پاراسمپاتیکی را نام ببرد. 			
دکتر کمانی	<ul style="list-style-type: none"> ❖ انواع حسهای عمومی و اختصاصی را نام ببرد. ❖ انواع رسپتورهای حس سطحی و عمقی را بیان کند. ❖ پرده های تشکیل دهنده چشم و ساختمان شبکیه، میدان بینایی و عصب بینایی را توضیح دهد. ❖ بخشهای مختلف گوش و اجزای تشکیل دهنده آن را توضیح دهد. 	آناتومی سیستم بینایی و شنوایی آشنا شود.	آناتومی سیستم بینایی و شنوایی	۱۱
دکتر کمانی	<ul style="list-style-type: none"> ❖ محل قرار گیری، ابعاد و ساختمان کلیه ها را شرح دهد. ❖ حالیه را شرح دهد. ❖ مثانه خالی و پر را توضیح دهد. ❖ بخشهای مختلف پیشابراه را توضیح دهد. 	آناتومی سیستم ادراری آشنا شود.	آناتومی سیستم ادراری	۱۲
دکتر کمانی	<ul style="list-style-type: none"> ❖ اجزای سازنده سیستم تناسلی مردان را بداند. ❖ بیضه و اپیدیدیم را شرح دهد. ❖ مجاری واژدفران و کیسه منی را شرح دهد. ❖ پروستات را توضیح دهد. ❖ غدد بولبواورترال را توضیح دهد. 	سیستم تناسلی مردان آشنا شود.	سیستم تناسلی مردان	۱۳
دکتر کمانی	<ul style="list-style-type: none"> ❖ اجزای سازنده سیستم تناسلی زنان را بیان کند. ❖ اجزای داخل لگنی سیستم تناسلی زنان را نام ببرد. ❖ اجزای خارج لگنی سیستم تناسلی زنان را نام ببرد. ❖ تخمدان ها را شرح دهد. ❖ رحم و لوله های رحمی را شرح دهد. ❖ واژن را توضیح دهد. ❖ رباط های رحمی را شرح دهد. 	سیستم تناسلی زنان آشنا شود.	سیستم تناسلی زنان	۱۴

❖ نکات بالینی مهم مرتبط با سیستم تناسلی زنان را به شکل مختصر توضیح دهد.			
---	--	--	--

منابع درس:

مشخصات مقاله شامل عنوان، نویسندگان، مجله، سال و شماره انتشار و صفحات مقاله
مشخصات کتاب شامل عنوان، نویسندگان، مترجمین، انتشارات، سال و نوبت چاپ کتاب

1. Gray's Basic Anatomy
2. Atlas of Human Anatomy (Netter)
3. Atlas of Human Anatomy (Sobota)
4. Moor's Essential Clinical Anatomy
5. Gray's Anatomy for Students
6. Last's Anatomy

۷. کتاب آناتومی عمومی برای دانشجویان بر پایه شناخت سیستماتیک بدن (تألیف: دکتر مهران کمانی)